

Рим аянды орнатады — Алтыншы нөмір

*Адвентистік тарихтағы пайғамбарлыққа қатысты қайшылықтар:
Даниял 11:36 жөнінде Урия Смит пен Джеймс Уайт арасындағы
қақтығысты түсіну*

Jeff Pippenger
2024-08-14

Біз 1798 жылдан бүгінгі күнге дейін Адвентизм тарихының аясында орын алған пайғамбарлық даудың алты желісін қарастырып отырмыз.

«Тарихта да, пайғамбарлықта да Құдай Сөзі шындық пен адасушылық арасындағы ұзаққа созылған қақтығысты бейнелейді. Бұл қақтығыс әлі де жалғасып жатыр. Болған нәрселер қайтадан қайталанатын болады. Ескі даулар қайта жанданып, жаңа теориялар үздіксіз туындайтын болады. Бірақ сенімінде және пайғамбарлықтың орындалуында бірінші, екінші және үшінші періштелердің хабарларын жариялауда өз үлесін атқарған Құдай халқы өздерінің қай жерде тұрғанын біледі. Оларда ең асыл алтыннан да қымбат тәжірибе бар. Олар жартастай берік тұрып, өз сенімдерінің бастауын ақырына дейін мызғымай берік ұстауға тиіс». Selected Messages, book 2, 109.

Алдыңғы мақалада Рим билігіне қатысты алғашқы және соңғы дауға тоқталған едік, енді Уриах Смит пен Джеймс Уайттың арасында болған дауды қарастырамыз. Уриах Смит отыз алтыншы аятқа өзінің «жеке түсіндірмесін» енгізді.

«36-АЯТ. Патша өз еркіне қарай әрекет етеді; өзін жоғары көтеріп, өзін әрбір құдайдан да ұлықтайды, құдайлардың Құдайына қарсы таңғаларлық сөздер айтады, әрі қаһардың жүзеге асуына дейін өркендейді; өйткені белгіленген нәрсе орындалады.

«Мұнда таныстырылған патша соңғы аталған билікті, атап айтқанда, папалық билікті білдіре алмайды; өйткені бұл сипаттамалар сол билікке қолданылған жағдайда сәйкес келмейді». — Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 292.

Смит алдыңғы аяттағы күштің «папалық Рим» екенін мойындады, бірақ отыз алтыншы аяттың сипаттамалары папалық Римді айқындайтын пайғамбарлық сипаттамалар емес деп тұжырымдайды. Бұл тұжырым жалған. 1863 жылғы бүлікте Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы жеті уақыт шетке ысырып тасталғанын, сондықтан Хабаққұқтың екі кестесіндегі жеті уақыттың бейнеленуі де теріске шығарылғанын естен шығармау керек. 1843 жылғы да, 1850 жылғы да кестелер жеті уақытты кестелердің дәл ортасында бейнелейді, әрі екі бейнелеуде де айқыш жеті уақыт сызығының ортасына қойылған. Жеті уақыт жөніндегі жаңа жарық 1856 жылы келіп, содан кейін теріске шығарылғанда, бұл Хабаққұқтың екі кестесін, сондай-ақ екі кестенің де Құдайдың басшылығымен жасалғанын соншалық айқын түрде айқындайтын Пайғамбарлық Рухтың билігін теріске шығаруды білдірді.

Уайт ханымның айтуынша, Шайтанның соңғы алдауы — Құдай Рухының куәлігін күшінен айыру; ал мұнда алғашқы алдау да Құдай Рухының куәлігін күшінен айыру болды, әрі ол сонымен қатар екі кестеде берілген іргетастық ақиқаттарды, нақтырақ айтқанда, жеті уақытты бір мезгілде теріске шығаруды да білдірді.

1863 жылғы бүлік кезінде 1863 жылғы жалған кестені жасап шығарған дәл Урия Смиттің өзі еді; сол кестеде жеті уақыттың сызығы алып тасталды. 1863 жылға қарай Урия Смит жеті уақыттың нұрына көзін жұмып, Даниял атап көрсететін екі «қаһардың» бар екенін көре алмайтын күйге түсті. Бұл екі қаһар Исраилдің солтүстік патшалығына және Яһуданың оңтүстік патшалығына қарсы бағытталған жеті уақытты білдіреді. Біріншісі солтүстіктегі он руға қарсы болып, б.з.д. 723 жылы басталып, 1798 жылы аяқталды, ал екіншісі б.з.д. 677 жылы басталып, 1844 жылы аяқталды.

Ғабриел Даниялға сегізінші тарауда марах аянын түсіндіру үшін келді, әрі өз қызметіне байланысты ол 1844 жылға екінші куәлік берді. Даниял кітабының сегізінші тарауындағы екі мың үш жүз жыл 1844 жылы аяқталды, сонымен бірге сол жылы солтүстік және оңтүстік патшалықтарға қарсы екі қаһардың соңғысы да тәмамдалды.

Сонда ол: «Міне, қаһардың ақырғы шегінде не болатынын саған білдіремін; өйткені белгіленген уақытта соңы болады»,— деді. Даниял 8:19.

Соңғы ақыр соның алдындағы алғашқы ақырдың болуын алдын ала меңзейді. Жеті уақыттың өзге бір ғана атауы болып табылатын осы екі қаһардың соңғысы 1844 жылы аяқталды, ал алғашқы қаһар 1798 жылы аяқталды. Смит папалық билікке қатысты ешқандай нақты айқындамалары жоқ деп мәлімдеген аят, папалықтың ажал жарасын алатын жылын көрсеткен еді.

Патша өз еркі бойынша әрекет етеді; ол өзін жоғары көтеріп, өзін әрбір құдайдан да ұлықтайды, әрі құдайлардың Құдайына қарсы сұмдық сөздер айтады, және қаһар аяқталғанша дәуірлейді; өйткені белгіленген нәрсе орындалады. Даниял 11:36.

Отыз алтыншы аяттағы «патша» «қаһар аяқталғанша өркендейді». Смиттің отыз алтыншы аятты орындау үшін папалық биліктің дұрыс сипаттарға ие емес екенін мәлімдейтін сол кітаптың өзінде Даниял кітабының сегізінші тарауының жиырма үш және жиырма төрт аяттары туралы не жазатынына назар аударыңыз.

«23-АЯТ. Олардың патшалығының соңғы уақытында, заңсыздық жасаушылардың күнәсі толғанда, түрі қаһарлы, жұмбақ сөздерді түсінетін бір патша көтеріледі. 24. Оның күші зор болады, бірақ өз күшінің арқасында емес; ол ғажайып түрде қирататын болады, табысқа жетеді, ісін жүзеге асырады, әрі құдіреттілер мен қасиетті халықты құртатын болады. 25. Өз айлалымен де алдауды өз қолында өркендетеді; жүрегінде өзін жоғары көтереді, бейбітшілік арқылы көптерді құртады; сондай-ақ әміршілердің Әміршісіне қарсы көтеріледі; бірақ адам қолынсыз күйретіледі.

«Бұл күш теке патшалығының төрт бөлінісінің орнына олардың патшалығының соңғы кезінде, яғни олардың дәуренінің аяқталуына қарай келеді. Әрине, бұл 9-аяттан бастап

айтылған кіші мүйізбен бір нәрсе. Оны 9-аятқа берілген түсіндірмелерде баяндалғандай Римге қолданыңдар, сонда бәрі де үйлесімді әрі анық болады.

“Қаһарлы жүзді бір патша.” Мұса дәл осы биліктен яһудилерге келетін жазаны алдын ала айтып, оны ‘қаһарлы жүзді бір халық’ деп атайды. Заң. қ. 28:49, 50. Соғыс сапында римдіктерден асқан айбатты көрінген халық болған емес. ‘Құпия сөздерді түсінетін.’ Жоғарыда аталған Жазба орнында Мұса: ‘Тілін түсінбейтін’ дейді. Мұны яһудилерге қатысты бабылдықтар, парсылар немесе гректер туралы айтуға болмас еді; өйткені халдей және грек тілдері Палестинада азды-көпті қолданылған. Алайда латын тіліне қатысты бұлай болған жоқ.”

«Қылмыс жасаушылардың шегі толғанда». Осы бүкіл баяндау бойында Құдай халқы мен оларды қанаушылардың арасындағы байланыс назарда ұсталады. Өз халқының күнәлары себепті олар тұтқындыққа сатылды. Ал олардың күнәда табандылықпен қала беруі бұдан да ауыр жазаға ұрындырды. Яһудилер ешбір уақытта, ұлт ретінде, римдіктердің билігіне өткен кездегідей моральдық жағынан соншалықты азғындаған емес еді.

“Қуатты, бірақ өз күшімен емес.” Римдіктердің табысы едәуір дәрежеде олардың одақтастарының көмегіне, сондай-ақ өздері әрдайым пайдалануға даяр болған жауларының арасындағы алауыздықтарға байланысты болды. Папалық Рим де өзі рухани билік жүргізген зайырлы өкіметтердің күші арқылы қуатты болды.

«Ол ғажайып түрде қырып-жояды». Жаратқан Ие Езекиел пайғамбар арқылы яһудилерге оларды «жоюға шебер» адамдардың қолына беретінін айтты; ал Рим әскері Иерусалимді қиратқан кезде бір миллион жүз мың яһудидің қырылуы пайғамбар сөздерінің қорқынышты расталуы болды. Ал Рим өзінің екінші, яки папалық, кезеңінде елу миллион азап шегушінің өліміне жауапты болды.

«„Өз саясаты арқылы да ол айлакерліктің өз қолында өркендеуіне себеп болады“. Рим өз билігіне халықтарды бағындырған айлакерлік саясаты арқылы барлық өзге күштерден ерекше танылды. Бұл пұтқа табынушы Римге де, папалық Римге де қатысты. Осылайша ол бейбітшілік арқылы көпшілікті жойды.

«Ал Рим, ақырында, өз әміршілерінің бірінің тұлғасында, Иса Мәсіхке өлім үкімін шығару арқылы әміршілер Әміршісіне қарсы көтерілді. “Бірақ ол қолсыз-ақ күйретіледі”, — бұл биліктің жойылуын 2-тараудағы мүсіннің соғылып талқандалуымен теңестіретін тіркес». Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 202–204.

Смит осы үзіндіде екі рет пұтқа табынушы Рим мен папалық Римнің пайғамбарлық сипаттамалары өзара алмастырылатынын атап көрсетеді, өйткені олар жай ғана Римнің екі кезеңдегі көрінісі болып табылады; бұл, Даниял кітабының екінші тарауындағы темір мен саздың араласуы тәрізді, оны Уайт ханым шіркеулік билік пен мемлекеттік биліктің рәміздері ретінде айқындайды. Смит сөз етіп отырған аяттарда Даниял Римнің «өркендеп, іс-қимыл жасайтынын», сондай-ақ Римнің «айлалы ісін өз қолында өркендететінін» айтқанда, Смит отыз алтыншы аяттағы «қаһар аяқталғанша өркендейтін» «патша» пұтқа

табынушы Римге де, папалық Римге де тән пайғамбарлық сипаттаманы білдіреді деп тұжырымдайды. Содан кейін ол отыз алтыншы аяттағы Римнің сипаттамаларының ешқайсысы папалық билікке қатысты емес деп мәлімдейді.

Біз Римнің көріністі орнықтыратын қарақшылар екендігін айқындауды қолдау үшін Смитке жүгіндік, әрі он төртінші аяттағы төрт пайғамбарлық сипаттың бірі — Римнің өзін-өзі жоғары көтеруі.

Сол уақытта оңтүстіктің патшасына қарсы көп адам көтеріледі; халқыңның арасындағы зорлықшылдар да аянды бекіту үшін өздерін жоғары көтереді; бірақ олар құлайды. Даниял 11:14.

Смит отыз алтыншы аяттағы патшаға қатысты сипаттамалар папалық билікке сәйкес келмейді деп мәлімдейді, бірақ бұған дейін ол он төртінші аятта өзін-өзі асқақтататын күш Рим екенін қорғаған еді. Алайда отыз алтыншы аяттағы патша «өзін жоғары көтереді». Сол отыз алтыншы аяттағы дәл сол патша «құдайлардың Құдайына қарсы таңғаларлық сөздер айтады». Даниялда папалық билік «Ең Жоғарыға қарсы зор сөздер айтады», ал Аян кітабында папалық билік Ең Жоғарыға қарсы күпірлік етеді.

Оған зор сөздер мен күпірліктер айтатын ауыз берілді; әрі оған қырық екі ай бойы әрекет етуге билік берілді. Сонда ол Құдайға қарсы күпірлік айту үшін аузын ашты, яғни Оның есіміне, Оның киелі шатырына және көкте тұратындарға тіл тигізу үшін. Аян 13:5, 6.

Папалық биліктің әрбір пайғамбарлық сипаты отыз алтыншы аятта айқындалып көрсетілген.

Патша өз еркіне қарай әрекет етеді; ол өзін жоғары көтеріп, өзін әрбір құдайдан да ұлы санайды, әрі құдайлардың Құдайына қарсы ғажайып сөздер айтады, және қаһардың мерзімі аяқталғанша гүлденіп-табысты болады; өйткені белгіленген нәрсе орындалады. Даниял 11:36.

Адамдық түсіндірмешілер көп жағдайда сенімсіз келеді, бірақ көптеген Адвентист түсіндірмешілері елші Пауылдың күнә адамына қатысты сөз еткенде, 2 Салониқалықтардан еркін түрде мазмұндап отырғаны дәл отыз алтыншы аят болғаны жөніндегі айқын шындыққа куәлік береді.

Ешкім сендерді ешбір жолмен алдамасын; өйткені әуелі безіну келмейінше, әрі күнә адамы — құрып кетудің ұлы — ашылмайынша, сол күн келмейді; ол Құдай деп аталатынның бәріне және табынуға лайық деп саналатынның бәріне қарсы шығып, өзін солардың бәрінен жоғары қояды; сөйтіп, Құдайдың ғибадатханасында Құдайдай отырып, өзін Құдай екенін көрсетеді. 2 Салониқалықтарға 2:2, 3.

Отыз алтыншы аятта: «ол өзін жоғары көтеріп, өзін әрбір құдайдан жоғары ұлықтайды» деп айтылған, ал Пауыл: «күнә адамы, құритын ұл ашылсын; ол Құдай деп аталатынның бәріне немесе табынатынның бәріне қарсы тұрып, өзін солардың бәрінен жоғары көтереді» дейді. Бұл тұрғыдан алғанда, Смиттің отыз алтыншы аяттағы патша осы аятқа дейінгі аяттарда сөз

болып отырған патшадан өзге деп мәлімдеуге ешқандай пайғамбарлық билігі болмағаны айқын. Грамматикалық тұрғыдан да оның өзіндегі қате қолдануды жасауына ешбір негіз болмады, ал оның мұны отыз алтыншы аятта папалық билікке тән ешбір сипаттама жоқ болғандықтан жасадым деуі — жеке түсіндіруді орнықтыру әрекетінде Жазбаны бұрмалау еді.

Бізде пайғамбарлық сөз одан да нық бар; сендер қараңғы жерде жарқыраған шамға назар аударғандай, таң атып, таң жұлдызы жүректеріңде туғанша, соған құлақ асқандарың игі. Ең алдымен мынаны біліңдер: Жазбадағы ешбір пайғамбарлық өз бетінше түсіндіруге жатпайды. Өйткені пайғамбарлық ежелде адамның еркімен келген емес; қайта, Құдайдың киелі адамдары Киелі Рухтың қозғауымен сөйлеген. 2 Петір 1:19–21.

Лаодикеялық адвентизм жылдары бойы Смиттің қолдануының дұрыс не бұрыс екені туралы өз пікірін білдірген көптеген адвентист теологтар, пасторлар және авторлар болды. Баяғыда дүниеден өткен австралиялық бір пастор — Луис Уэре — өз қызметінің басым бөлігін Смиттің жалған пайғамбарлық үлгісіне қарсы тұруға арнады. Оның қарсы болуының себебі тек Смиттің қырық бесінші аятта ақырына жететін патшаны Түркия деп ақыр соңында анықтауында ғана емес еді; Смиттің тұғырнамасы сондай-ақ Армагеддонды қате қолдануға да алып келді. 1980-жылдары немесе шамамен сол тұста бір адвентист автор *Adventists and Armageddon, Have we Misunderstood Prophecy?* атты кітап жазды. Автордың аты — Дональд Мэнселл, және бұл кітап әлі де қолжетімді.

Мэнселл Бірінші дүниежүзілік соғыс пен Екінші дүниежүзілік соғысқа дейінгі тарихты қадағалап, осы екі соғыстың да жақындап келе жатқаны байқалған кезде, Адвентистік ізгі хабар таратушылары Армагеддонның және дүниенің ақырының белгісі ретінде Смиттің Түркияның тура мағынадағы Иерусалимге қарай жорық жасауы жөніндегі жалған қолданылуын пайдалана бастағанын көрсетеді. Ол шіркеу мүшелігінің тізімдері арқылы әрбір соғыс жақындаған сайын, Смиттің Армагеддон туралы қате көзқарасынан туындаған ізгі хабар таратушылардың пайғамбарлық екпініне негізделіп, көптеген жандардың Адвентистер шіркеуінің мүшелігіне қабылданғанын дәлелдейді.

Қай соғыс аяқталғанда да, Смит құрастырған пайғамбарлық үлгі арқылы ие болғандарынан гөрі, орындалмаған қате болжамдардың салдарынан шіркеу көбірек мүшесінен айырылды.

Смиттің миллершілердің іргелі хабарын теріске шығарып, Даниял кітабының отыз алтыншыдан қырық бесінші аяттарына қатысты өзінің жеке түсіндірмесін ілгерілетуге даяр болуының нәтижесінде, Смиттің қисыны ағымдағы оқиғаларға негізделген пайғамбарлық үлгіні тудырды.

Даниял кітабының он бірінші тарауының соңғы аятында өз ақырына жететін патша туралы Смит пен Джеймс Уайт арасындағы таласта, Джеймс Уайт Смиттің құмға негізделген пайғамбарлық іргетасын қысқа да нұсқа түрде бейнелейтін бір қисынды алға тартты. Уайт: «пайғамбарлық тарихты тудырады, бірақ тарих пайғамбарлықты тудырмайды», — деп үйретті.

Екі соғыстың алдындағы кезеңде еңбек еткен адвентизмнің евангелистері дамып келе жатқан тарихты Смиттің Армагеддон жөніндегі кемшілікті пайғамбарлық үлгісін ұсыну үшін пайдаланды, әрі соғыстарға дейін соншалықты игілікті болып көрінген олардың еңбегі, пайғамбарлық үлгінің жекеше түсіндіруге негізделгені әшкереленген кезде, ақырында таза шығын әкелді.

Қой терісін жамылып сендерге келетін, ал іштей жыртқыш қасқырлар болып табылатын жалған пайғамбарлардан сақ болыңдар. Оларды жемістерінен танысыңдар. Адамдар тікеннен жүзім, не болмаса ошағаннан інжір тере ме? Сол сияқты әрбір жақсы ағаш жақсы жеміс береді, ал жаман ағаш жаман жеміс береді. Жақсы ағаш жаман жеміс бере алмайды, жаман ағаш та жақсы жеміс бере алмайды. Жақсы жеміс бермейтін әрбір ағаш шабылып, отқа тасталады. Сондықтан оларды жемістерінен танысыңдар. Матай 7:15–20.

Смиттің отыз алтыншы аяттағы патшаға қатысты жеке пайғамбарлық үлгіні ілгерілетуге даяр болуы алтыншы індет пен Армагеддонды да қате қолдануды тудырды.

Алтыншы періште тостағанын ұлы Евфрат өзеніне төкті; сонда оның суы тартылып қалды, осылайша шығыстан келетін патшалардың жолы дайындалды. Сонда мен айдаһардың аузынан, аңның аузынан және жалған пайғамбардың аузынан бақаларға ұқсас үш арам рухтың шыққанын көрдім. Өйткені бұлар — кереметтер жасайтын жындардың рухтары; олар жердің патшаларына және бүкіл дүниенің патшаларына барып, Құдіреті шексіз Құдайдың ұлы күніндегі соғысқа оларды жинайды. Міне, Мен ұры сияқты келемін. Сергек болып, киімдерін сақтайтын адам бақытты, әйтпесе ол жалаңаш жүріп, ұятын көрсетеді. Содан кейін оларды еврей тілінде Армагеддон деп аталатын жерге жинады. Аян 16:12–16.

Бұрын атап өткеніміздей, алтыншы оба адамзатқа берілген сынақ мерзімі аяқталғаннан кейін келеді; сондықтан «киімдерінді сақтаңдар» деген ескертудің мәні Михаил орнынан тұрып, адамзатқа берілген сынақ мерзімі аяқталып, бірінші оба басталмай тұрып орын алатын сыналанын мәселеге қатысты болуы тиіс. Алтыншы оба айдаһардың, аңның және жалған пайғамбардың әрекеттерін айқындайды; бұлар — таяп келе жатқан жексенбілік заң кезінде бірігетін үштік одақ. Сол үштік одақ — Қазіргі Рим, ал Қазіргі Римнің сол үштік одағын айқындап, орнықтыратын рәміз — «өз халқыңның қарақшылары»; олар «көріністі орнықтыру үшін өздерін көтереді» де, «кұлайды».

Алтыншы оба туралы ескерту дұрыс ұғынылса, жан өз киімдерін сақтап қала алады; бірақ ол қабылданбай тасталса, жанды жалаңаш күйде қалдырады, ал бұл — Лаодикеялықтың бес сипатының бірі. Сол ескертуді бекітетін нышан — өздерін көтеретін, ақырында құлайтын сенің халқыңның қарақшылары. Сүлеймен Құдай халқының сол аянға ие болмаса, олар құритынын айтты.

Аян жоқ жерде халық құриды; ал заңды сақтайтын — бақытты. Нақыл сөздер 29:18.

Еврей тіліндегі “perish” сөзі “жалаңаш ету” дегенді білдіреді, ал Жохан былай деп жазды: “Сергек болып, киімдерін сақтайтын адам бақытты; әйтпесе ол жалаңаш жүріп, оның ұяты көрінеді.” Смит Солтүстіктің патшасына қатысты қателесті, әрі сол жалған пайғамбарлық

іргетас оған сондай бір пайғамбарлық қолдануды дамытуға мүмкіндік берді; егер ол қабылданса, жалаңаштыққа әкеледі, ал бұл — Иеміздің аузынан түкіріліп тасталатын Лаодикиялықтардың нышаны.

Смит Солтүстіктің Патшасына қатысты өзінің жаңа жалған баламалау пікірін пайғамбар әйелдің күйеуі Джеймс Уайтқа қарсы қорғауда ешбір қиындық көрмеді. Адвентист тарихшылары да, сондай-ақ Уайт әпке де, олардың кеңінен мәлім келіспеушілігін сөз етеді. Еллен Уайт күйеуін де, Смитті де Даниялдың он бірінші тарауындағы солтүстіктің патшасы кім арқылы бейнеленгені жөніндегі өзара пікір айырмашылығын жұртшылыққа жария етуге жол бергендері үшін әшкерелеп сөкті. 1844 жылғы Ұлы түңілуден кейінгі ең алғашқы адвентистік басылымда Джеймс Уайт былай деп жазды:

«Исаның орнынан тұрып, есікті жауып, Өз патшалығын қабылдау үшін 1844 жылдың 7-айында Көне Күндіге келгеніне мен толық сенемін. Қараңыз: Лұқа 13:25; Матай 25:10; Даниял 7:13,14. Бірақ Даниял 12:1-дегі Михаилдің орнынан тұруы басқа бір оқиға, басқа бір мақсат үшін сияқты көрінеді. Оның 1844 жылы көтерілуі есікті жабу және Өз Әкесіне келіп, Өз патшалығын әрі билік жүргізуге өкілеттігін қабылдау үшін болды; ал Михаилдің орнынан тұруы — зұлымдарды жоюда және Өз халқын құтқаруда, бұрыннан иеленіп отырған патшалық билігін паш ету. Михаил 11-тараудағы соңғы күш өз ақырына жетіп, оған жәрдем ететін ешкім болмайтын кезде орнынан тұруы тиіс. Бұл күш — Құдайдың шынайы қауымын таптап-жаншитын соңғы күш; ал шынайы қауым әлі де бүкіл христиан әлемі тарапынан тапталып, аластатылып жатқандықтан, бұдан соңғы езуші күштің әлі «өз ақырына жетпегені» шығады; және Михаил де әлі орнынан тұрған жоқ. Әулиелерді таптайтын осы соңғы күш Аян 13:11-18-де көрсетілген. Оның саны — 666». Джеймс Уайт, *A Word to the Little Flock*, 8.

Смит «Даниял кітабының он бірінші тарауындағы соңғы күш» тақырыбы жөніндегі өзінің «жаңа нұр» деп аталған көзқарасын ұсынғанда, Джеймс Уайт Смиттің бұл қолдануын жаңа нұр ретінде емес, іргетастарға жасалған шабуыл ретінде қабылдады. Урия Смит пен Джеймс Уайт арасында Даниялдың он бірінші тарауындағы солтүстік патша ретінде Рим туралы өрбіген дауда белгілі бір айрықша сипаттар бар; пайғамбарлықты зерттеушілер ретінде біз оларды Адвентистік тарихтағы Рим нышанына қатысты басқа да даулармен бірге қарастыруға тиіспіз.

Сол сипаттардың бірі — жекеше түсіндірмені енгізу. Тағы бір сипаты — сол жекеше түсіндірмені қолдану қарапайым грамматиканы бұрмалауды талап етеді, өйткені Смит отыз алтыншы аяттағы әрбір пайғамбарлық сипаттың Римге қатысты екенін елемей қана қойған жоқ, сонымен бірге грамматикалық құрылымның отыз алтыншы аяттағы патшаның алдыңғы үзіндіде бейнеленген сол патшаның өзі болуын талап ететінін де елемеді.

Тағы бірі — жекеше түсіндірменің іргелі шындықтарды теріске шығаруы. Тағы бірі — оның Пайғамбарлық Рухының билігін теріске шығаруды білдіруі. Тағы бір сипат — Римге қатысты алғашқы қате түсініктің адамзат сынағының мерзімі жабылуға таяған кезде кісінің өз киімдерін сақтап қалуына жол бермейтін пайғамбарлық үлгіге алып келуі. Тағы бірі — өзінің жекеше түсіндірмесін жария түрде ілгерілетуге даяр болуы. Тағы бірі — жекеше

түсіндірменің үнемі жаңа нұр ретінде айқындалуы. Осы сипаттардың бәрі де қазіргі «сенің халқыңның қарақшылары» туралы талқылауда көрініс табады.

Римнің «халқыңның қарақшылары» деп айқындалған алғашқы дауы арқылы бейнеленген соңғы дауы Урия Смит пен Джеймс Уайттың дауының пайғамбарлық желісімен тоғыстырылғанда, бір топтың іргетастық ақиқатты теріске шығаратын жеке түсіндірмеге сүйеніп, өздерінің пайғамбарлық үлгісін құрып жатқанын көретін боламыз.

Негіз қалаушы ақиқаттарды теріске шығару өзінен-өзі сол негіз қалаушы ақиқаттарды соншалықты берік қорғайтын Пайғамбарлық Рухының билігін де теріске шығаруды білдіреді. Сондай-ақ, ондай топ бұл ілімнің бүкіл әлемдегі Құдай халқына тигізуі мүмкін ықпалы жөнінде қандай да бір алаңдаушылықтар көтерілсе де, өз көзқарасын көпшілік алдында ұсынуға дайын болады.

1844 жылдан кейін бірден, адвентизмнің алғашқы буынында Римге қатысты тағы бір дау енгізілді. Сол дау жалған көзқарас адвентизмнің үшінші буынында қабылданғанға дейін қоздырылып отырды. Қазір біз «күнделікті» туралы осы дауды жол үстіне жол үлгісінде қарастырып отырған алты желінің төртіншісі ретінде қарастырамыз.

Алайда Рим қайшылықтарының төртінші желісін қарастырмас бұрын, алдыңғы мақалада Даниял кітабының он бірінші тарауының оныншы аятын талқылағанымызда: «Оныншы аят та Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы “жеті уақытты” жасырын тарихпен тікелей байланыстырады, бірақ бұл ақиқат желісі біздің мұнда баяндап отырғанымыздың аясынан тыс»,— деп айтқанымызды еске алу қажет.

Урия Смит 1863 жылы «жеті мезгілді» теріске шығаруда жетекші болды. Ол 1856 жылы Review басылымында жарияланған, Хайрам Эдсон жазған осы тақырыпқа арналған мақалаларда ұсынылған сол мәселе жөніндегі білімнің артуын қабылдамай тастады. Смиттің «жеті мезгілді» ұсынған қозғалыспен байланыста болып, бірақ содан кейін дәл сол тақырыптағы білімнің артуын теріске шығарғанының салдары да Смиттің солтүстік патша туралы өзі «жаңа нұр» деп атаған ілімді енгізуінің сипаттамалары жөніндегі тақырыптың аясынан тыс жатыр; алайда Римге қатысты адвентистік даулар желісіне жасаған шолуымызды аяқтағанда, біз Даниялдың он бірінші тарауындағы оныншы аяттың маңызына да, сондай-ақ 1856 жылы «жеті мезгіл» жөніндегі білімнің артуымен бірге келген Лаодикея жолдауын Смиттің теріске шығаруы нені бейнелейтініне де қайта ораламыз.

«Бірінші, екінші және үшінші періштелердің хабарларына қатысты біздің сеніміміз дұрыс болды. Біз жүріп өткен ұлы межелер қозғалмайтын берік. Тозақтың қалың қолдары оларды іргетасынан жұлып тастауға тырысып, мұнысында табысқа жеттік деген оймен салтанат құруы мүмкін, алайда олар табысқа жетпейді. Ақиқаттың осы тіректері мәңгілік төбелердей нық тұр, адамдардың барлық күш-жігері мен Шайтан және оның жасағының әрекеттері біріксе де, қозғалмайды. Біз көп нәрсені үйрене аламыз және бұл істердің рас солай ма екенін көру үшін Жазбаларды үздіксіз зерттеп отыруымыз керек». Evangelism, 223.

«Пайғамбарлық тарихтағы бағдарымызды көрсететін ақиқаттың ұлы межелері мұқият қорғалуға тиіс; олар құлатылып, олардың орнына шынайы нұрдан гөрі абыржу әкелетін теориялар қойылып кетпесін». Selected Messages, 2-кітап, 101, 102.

«Осы уақытта киелі орын мәселесіндегі сенімімізді шайқалту үшін көптеген әрекеттер жасалатын болады; бірақ біз толқып, тайқып кетпеуіміз керек. Сеніміміздің іргетастарынан бірде-бір шеге де қозғалтылмауға тиіс. Ақиқат әлі де ақиқат болып қала береді. Күмәндана бастағандар адасқан ілімдерге ағып кетеді де, ақырында, ақиқаттың не екені жөнінде бізде болған бұрынғы дәлелдерге қатысты өздерін сенімсіздікке түскен күйде табады. Ескі межелер сақталуға тиіс, сонда біз бағыт-бағдарымыздан айырылып қалмаймыз». Manuscript Releases, volume 1, 55